

TAMPEREEN KAUPUNKI

Tampereen kaupungin talouskatsaus 7/2018

Kaupunginhallitus 3.9.2018

Kaupungin tilikauden tulos

Milj. euroa	Tot 1-7 / 2017	Tot 1-7 / 2018	TP 2017	TP Enn 2018	TP Enn 18 / VS 18
Toimintatuotot	241,5	242,3	430,3	441,4	11,9
Valmistus omaan käyttöön	21,2	12,7	34,0	17,4	0,0
Toimintakulut	-929,2	-945,0	-1 602,1	-1 650,9	-66,0
Toimintakate	-666,5	-690,0	-1 137,7	-1 192,1	-54,1
Verotulot	525,1	537,8	919,0	922,0	-2,0
Valtionosuudet	166,4	169,0	285,1	289,8	0,1
Rahoitustuotot ja -kulut	13,1	18,0	18,8	19,7	3,4
Vuosikate	38,1	34,8	85,1	39,4	-52,6
Poistot ja arvonalentumiset	-57,5	-61,3	-103,9	-112,9	-2,5
Satunnaiset erät	27,1	2,4	8,0	2,4	2,4
Tilikauden tulos	7,6	-24,1	-10,7	-71,1	-52,7
Tilinpäätössiirrot	0,7	1,1	4,0	2,7	0,0
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	8,3	-23,1	-6,8	-68,4	-52,7

Tulosennuste heikentynyt
toukokuun tilanteesta
15,5 milj. euroa
- verotuloarvio
heikentynyt 20 milj.
euroa johtuen
kunnallisverotuloista
- toimintakatteen
ennuste parantunut
4,4 milj. euroa

TILIKAUDEN TULOS

- 71,1 milj. €
(TP Enn 2018)

NETTOMENOT

+ 4,8 %
(TP Enn 2018 / TP 2017)

VERORAAHOITUS

+ 0,6 %
(TP Enn 2018 / TP 2017)

Tuloslaskelma

Milj. euroa	TP 2017	VS 2018	TP Enn 2018	TP Enn 18 / TP 17	%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	223,9	216,3	221,4	-2,5	-1,1 %
Maksutuotot	102,8	90,5	100,8	-2,1	-2,0 %
Tuet ja avustukset	23,2	27,7	27,8	4,7	20,1 %
Vuokratuotot	54,8	63,2	63,1	8,3	15,2 %
Muut toimintatuotot	25,6	31,8	28,4	2,8	10,8 %
Tuotot yhteensä	430,3	429,6	441,4	11,1	2,6 %
Valmistus omaan käyttöön	34,0	17,4	17,4	-16,7	-49,0 %
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-668,3	-617,8	-633,6	34,8	-5,2 %
Palkat ja palkkiot	-524,9	-485,8	-497,9	27,1	-5,2 %
Henkilösivukulut	-143,4	-132,0	-135,7	7,7	-5,4 %
Eläkekulut	-118,9	-110,3	-113,9	5,0	-4,2 %
Muut henkilösivukulut	-24,5	-21,7	-21,8	2,7	-11,2 %
Palvelujen ostot	-654,4	-729,7	-763,3	-108,9	16,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-104,9	-68,1	-72,6	32,3	-30,8 %
Avustukset	-117,9	-110,5	-119,5	-1,5	1,3 %
Vuokratulot	-51,2	-52,7	-54,3	-3,2	6,2 %
Muut toimintakulut	-5,3	-6,1	-7,6	-2,3	44,4 %
Toimintakulut yhteensä	-1 602,1	-1 584,9	-1 650,9	-48,8	3,0 %
Kulut	-1 568,0	-1 567,5	-1 633,5	-65,5	4,2 %
Toimintakate	-1 137,7	-1 138,0	-1 192,1	-54,3	4,8 %
Verotulot	919,0	924,0	922,0	3,0	0,3 %
Valtionosuudet	285,1	289,7	289,8	4,7	1,6 %
Rahoitustuotot ja -kulut	18,8	16,3	19,7	1,0	5,1 %
Vuosikate	85,1	92,1	39,4	-45,7	-53,7 %
Suunnitelmapoistot ja arvonalennukset	-103,9	-110,4	-112,9	-9,0	8,7 %
Satunnaiset erät	8,0	0,0	2,4	-5,7	-70,6 %
Tilikauden tulos	-10,7	-18,3	-71,1	-60,3	563,4 %

Keskeiset nostot katsauksesta

- Tilikauden tulosenuste on heikentynyt toukokuun tilanteesta 15,5 milj. euroa ja on 71,1 milj. euroa alijäämäinen (52,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi)
  - Talouskatsauksen vuosisuunnitelmaluvuissa ei ole huomioitu valtuuston 20.8. päättämiä TA-muutoksia
- Nettomenojen kasvu 54,3 milj. euroa (4,8 %)
  - Sosiaali- ja terveyslautakunnan ulkoisten nettomenojen kasvu 6,3 %*, Sivistys- ja kulttuurilautakunnan kasvu 4,4 %
- Merkittävin poikkeama vuosisuunnitelmaan nähden on sosiaali- ja terveyslautakunnan toimintakatteen ylitysennuste 55,0 milj. euroa
- Henkilöstömenojen vertailukelpoinen kasvuennuste on 18,8 milj. euroa (3,1 %). Palkkaratkaisun vaikutus ennusteeseen -10 milj. euroa.
- Talousohjelman vaikutukset ennusteeseen noin 5,4 milj. euroa
- Verorahoituksen ennuste on heikentynyt 20 milj. euroa, ennuste 1,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi (verorah. kasvu 0,6 %)

* Sisäisten tukipalvelujen (mm. vuokrat, Kopparin kustannukset) kulut pienenevät edelliseen vuoteen nähden Sairaala- ja kuntoutuspalvelujen yhdistyttyä Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin, mikä selittää talousarvion toteumavertailun pienempää nettomenojen kasvua (4,4 %) sosiaali- ja terveyslautakunnan osalta.

Vuosikatteen kehitys suhteessa tilinpäätösennusteeseen

- Tammi-heinäkuun vuosikatteen toteuma 34,8 milj. euroa on vain 3,2 milj. euroa (9 %) edellisen vuoden toteumaa heikompi, kuitenkin tilinpäätösennuste on 45,7 milj. euroa (54 %) edellistä tilinpäätöstä heikompi
- Eroa selittävät useat tekijät, joista osa vaikuttaa
  1. alkuvuoden toteumia parantavasti siten, että
    - a) ennustetut tuotot ovat kertyneet etupainotteisesti (rahoitustuotot ja verotulot) tai
    - b) jaksotuskäytännön muutoksesta johtuen 7 kk toteumat eivät ole vertailukelpoisia keskenään (lomapalkkavelan kuukausittainen kirjaaminen)
  2. tilinpäätösennustetta heikentävästi siten, että loppuvuonna toteutuu vielä kuluja, jotka eivät näy tammi-heinäkuun toteumassa eikä vastaavia kuluja ole toteutunut vuonna 2017 (kunta-alan palkkaratkaisusta johtuvat, loppuvuonna kirjattavaksi tulevat erät)

Vuosikatteen kehitys suhteessa tilinpäätösennusteeseen

1) Alkuvuoden toteumaa ed. vuoteen nähden parantavat tekijät

- Palkkajaksotusten kasvu lomapalkkavelan kuukausittaisesta kirjaamisesta johtuen parantaa alkuvuoden tulosta n. 4,5 milj. euroa, näiltä osin alkuvuosien toteumat eivät ole vertailukelpoisia keskenään
- Rahoitustuottojen edellisen vuoden tammi-heinäkuuta parempi kertymä 3,9 milj. euroa, alkuvuoden kasvu 3,9 milj. euroa koko vuoden kasvua suurempaa
- Verotulojen edellisen vuoden tammi-heinäkuuta parempi kertymä 9,7 milj. euroa, alkuvuoden kasvu 9,7 milj. euroa koko vuoden kasvua suurempaa

2) Tilinpäätösennustetta edelliseen tilinpäätökseen nähden heikentävät tekijät

- Palkkaratkaisun mukainen tilinpäätökseen jaksotettava tuloksellisuuserä, arvio n. 4,6 milj. euroa
- Palkkaratkaisun mukaiset palkankorotukset, arvio loppuvuoden osalta 3,1 milj. euroa

-> Yhteensä näiden tekijöiden vaikutus noin 26 milj. euroa

Poikkeamat vuosisuunnitelmaan, palvelualueet

Valtuuston päättämiä TA-muutoksia
ei ole huomioitu
vuosisuunnitelmaluvuissa.

Milj. euroa	VS 2018	TP Enn 2018	TP Enn 18 / VS 18	Ennuste- muutos toukokuusta
PALVELUALUEET (TOIMINTAKATE)				
Hyvinvoinnin palvelualue				
Sivistys- ja kulttuurilautakunta				
Varhaiskasvatus ja esiopetus	-114,5	-118,4	-3,8	0,0
Perusopetus	-155,2	-156,9	-1,7	0,1
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	-87,3	-87,5	-0,2	-0,3
Sosiaali- ja terveyslautakunta				
Lasten, nuorten ja perheiden palvelulinja	-74,0	-82,9	-8,9	-0,4
Vastaanottopalvelujen palvelulinja	-62,6	-68,7	-6,1	0,1
Psykososiaalisen tuen palvelulinja	-117,2	-123,3	-6,1	-0,7
Ikäihmisten palvelulinja	-141,3	-151,5	-10,2	-0,1
Erikoissairaanhoidon palvelut	-287,3	-311,0	-23,7	-0,7
Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue				
Elinvoima- ja osaamislautakunta				
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-62,8	-65,3	-2,5	0,1
Ammatillinen koulutus (tilikauden tulos)	-3,0	-3,3	-0,3	-0,3
Hiedanranta	-1,0	-1,0	0,0	0,0
Keskusta	-2,9	-2,9	0,0	0,0
Smart Tampere	-2,1	-2,1	0,0	0,0
Työllisyyskokeilu	-20,2	-17,8	2,5	0,0
Asunto- ja kiinteistölahtakunta				
Asunto- ja kiinteistölahtakunta (pl. erikseen sitovat erät)	135,0	138,9	3,8	4,7
Hiedanranta	-0,6	-0,3	0,3	0,3
Kaupunkiympäristön palvelualue				
Yhdyskuntalautakunta				
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-24,2	-26,3	-2,1	-0,3
Keskusta	-0,6	-0,6	0,0	0,0
Hiedanranta	-0,5	-0,7	-0,2	0,0
Raitiotie	-1,5	-1,5	0,0	0,0
Joukkoliikennelahtakunta	-14,6	-15,0	-0,4	-0,1

Poikkeamat vuosisuunnitelmaan, konsernihallinto ja liikelaitokset

Valtuuston päättämiä TA-muutoksia ei ole huomioitu vuosisuunnitelmaluvuissa.

Milj. euroa	VS 2018	TP Enn 2018	TP Enn 18 / VS 18	Ennuste- muutos toukokuusta
KONSERNIHALLINTO (TOIMINTAKATE)				
Konsernihallinto				
ICT-kehittäminen (toimintakate+nettoinvestoinnit)	-9,0	-9,0	0,0	0,0
Konsernihallinto, muut	-24,2	-24,3	-0,1	0,0
Yhteiset erät	-118,2	-110,9	7,2	2,6
Konsernipalveluyksikkö Koppari	0,0	1,0	1,0	-0,1
TASEYKSIKÖT (LIIKEYLIJÄÄMÄ)				
Pirkanmaan pelastuslaitos	0,0	0,0	0,0	0,0
Tampereen Vesi Liikelaitos	25,4	24,5	-0,8	0,0
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	0,4	0,4	0,0	0,0
Tampereen Infra Liikelaitos	4,0	2,5	-1,5	-0,5
Tampereen Voimia Liikelaitos	2,2	1,9	-0,3	0,0
LASKELMAOSA				
Korkotuotot ja -kulut	-6,8	-6,7	0,1	0,1
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	143,6	183,6	40,0	40,0

Talousohjelman toteuttamisen vaikutukset 2018

1 000 euroa

Vaikutus 2018

Sivistys- ja kulttuurilautakunta / Kasvatus- ja opetuspalvelut	320
Sivistys- ja kulttuurilautakunta / Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	393
Sosiaali- ja terveyslautakunta	1 350
Yhdyskuntalautakunta	300
Joukkoliikennelautakunta	200
Elinvoiman ja kilpailukyvn palvelualue	435
Liikelaitokset	250
Konserniyhtiöt ja rahoitus	1 300
Hallinto ja henkilöstöetuudet	901
Hallinto henkilöstön vähentäminen	- *
Yhteensä	5 449

* Raportoidaan vuoden lopussa

Tilinpäätösennuste vuosisuunnitelmaan nähden (ulkoiset erät)

- Tulosennuste -52,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi
- Tuotot +11,9 milj. euroa
  - Maankäyttösopimuksista saatavat korvaukset + 9,3 milj. euroa
- Kulut -66,0 milj. euroa
  - Palvelujen ostot -33,6 milj. euroa (Pshp:n palvelutilaus -21,7 milj. euroa, lastensuojelu 8,4 milj. euroa, vammaispalvelut 3,3 milj. euroa)
  - Henkilöstömenot -15,8 milj. euroa (kunta-alan palkkaratkaisun vaikutus -10 milj. euroa, toimistotyöajan taukokäytännön kertakompensaatio -2,5 milj. euroa)
  - Avustukset -8,9 milj. euroa (työmarkkinatuen kuntaosuus -2,3 milj. euroa, palvelusetelipäivähoito -1,7 milj. euroa, omaishoidon tuki -1,6 milj. euroa, vammaisten henkilökohtainen apu -1,5 milj. euroa)
- Rahoitustuotot ja -kulut +3,4 milj. euroa
  - Tytäryhteisöjen osinkotuottojen ennuste +2,0 milj. euroa
  - PSHP:n ylijäämien palautus 5,7 milj. euroa sisältyy muiden rahoitustuottojen ennusteeseen, ennuste 1,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempi

Poikkeama TP Enn 18 / VS 18
milj. euroa

Toimintatuotot	11,9
Toimintakulut	-66,0
Toimintakate	-54,1
Verotulot	-2,0
Valtionosuudet	0,1
Rahoitustuotot ja -kulut	3,4
Vuosikate	-52,6
Suunnitelmapoistot ja arvonal.	-2,5
Satunnaiset erät	2,4
Tilikauden tulos	-52,7

Henkilöstömenot

Milj. euroa	TP 2017 vert.kelp.	TP Enn 2018	TP Enn 18 / VS 18	TP Enn 2018 vert.kelp.	TP Enn 18 / TP 17 vert.kelp.	%
Palkat ja palkkiot		-497,9	-12,1			
Eläkekulut		-113,9	-3,6			
Muut henkilösivukulut		-21,8	-0,1			
Yhteensä	-608,7	-633,6	-15,8	-627,5	-18,8	3,1

- Henkilöstömenojen ennuste ylittää vuosisuunnitelman 15,8 milj. eurolla.
  - Ennusteessa on huomioitu kunta-alan palkkaratkaisu, joka lisää henkilöstömenoja noin 10 milj. euroa vuonna 2018 sekä toimistotyöajan taukokäytännön muutoksesta maksettava kertakorvaus 2,5 milj. euroa.
  - Suurimmat henkilöstömenojen ylitykset: Avo- ja asumispalvelut 12,8 m€, josta Ikäihmisten palvelulinja 6,6 m€ sekä Kasvatus- ja opetuspalvelut 2,8 m€
  - Kaupunginvaltuusto päätti 20.8.2018 lisätalousarviosta, jossa huomioidaan pääosin ennustetut henkilöstömenojen talousarvioylitykset sekä talousohjelman ja palkkaratkaisun vaikutukset. Lisätalousarvion muutokset vuosisuunnitelmaan tehdään elokuun talouskatsaukseen.
- Vertailukelpoisten henkilöstömenojen ennustetaan kasvavan 18,8 milj. euroa edelliseen vuoteen nähden (3,1 %).
  - Kunta-alan palkkaratkaisun kustannusvaikutus sivukuluihin vuonna 2018 on yhteensä 1,97 prosenttia.
  - Laskelmassa on otettu huomioon Tilakeskuksen yhtiöittäminen 1.1.2018, Sairaala- ja kuntoutuspalveluiden yksiköiden siirtyminen Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin 1.1.2018 sekä sivukuluprosenttien lasku 1,22 prosenttiyksiköllä.

Henkilöstömenojen poikkeamat vuosisuunnitelmaan, palvelualueet

Valtuuston päättämiä TA-muutoksia ei ole huomioitu vuosisuunnitelmaluvuissa.

Milj. euroa	VS 2018	TP Enn 2018	TP Enn 18 / VS 18
PALVELUALUEET			
Hyvinvoinnin palvelualue			
Sivistys- ja kulttuurilautakunta			
Varhaiskasvatus ja esiopetus	-64,4	-65,7	-1,3
Perusopetus	-87,8	-89,3	-1,5
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	-36,9	-37,3	-0,5
Sosiaali- ja terveyslautakunta			
Lasten, nuorten ja perheiden palvelulinja	-37,3	-38,0	-0,6
Vastaanottopalvelujen palvelulinja	-34,3	-35,9	-1,6
Psykososiaalisen tuen palvelulinja	-37,6	-40,0	-2,5
Ikäihmisten palvelulinja	-82,1	-88,9	-6,8
Erikoissairaanhoidon palvelut	0,0	-1,4	-1,3
Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue			
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-87,4	-89,1	
josta Ammatillinen koulutus	-53,0	-54,3	-1,3
Lukiokoulutus	-17,7	-18,0	-0,3
Työllisyyspalvelut	-13,6	-13,7	0,0
Asunto- ja kiinteistölahtakunta	-3,3	-3,4	-0,1
Kaupunkiympäristön palvelualue			
Yhdyskuntalautakunta	-15,8	-16,4	-0,6
Joukkoliikennelahtakunta	-0,9	-0,9	0,0

Henkilöstömenojen poikkeamat vuosisuunnitelmaan, konsernihallinto ja liikelaitokset

Valtuuston päättämiä TA-muutoksia ei ole huomioitu vuosisuunnitelmaluvuissa.

Milj. euroa

KONSERNIHALLINTO

Konsernihallinto

	VS 2018	TP Enn 2018	TP Enn 18 / VS 18
Konsernihallinto	-21,1	-17,7	3,4
Konsernipalveluyksikkö Koppari	-13,2	-13,6	-0,4
TASEYKSIKÖT			
Pirkanmaan pelastuslaitos	-33,7	-33,7	0,0
Tampereen Vesi Liikelaitos	-7,4	-7,8	-0,4
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	-17,7	-17,6	0,1
Tampereen Infra Liikelaitos	-17,7	-18,3	-0,6
Tampereen Voimia Liikelaitos	-19,2	-18,7	0,6

Konsernipalveluyksikkö Koppari

TASEYKSIKÖT

Pirkanmaan pelastuslaitos

Tampereen Vesi Liikelaitos

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos

Tampereen Infra Liikelaitos

Tampereen Voimia Liikelaitos

Työvoimakustannukset

Milj. euroa	TP 2017	VS 2018	TP Enn 2018	TP Enn 18 / VS 18	TP Enn 18 / TP 17	%
Henkilöstömenot	-668,3	-617,8	-633,6	-15,8	34,8	-5,2
Työvoiman vuokraus	-5,7	-3,9	-5,8	-2,0	-0,2	3,3
Työvoimakustannukset yhteensä	-674,0	-621,7	-639,4	-17,7	34,6	-5,1

- Työvoimakustannukset = Henkilöstömenot + Työvoiman vuokrauskustannukset
- Työvoimakustannusten ennustetaan ylittävän vuosisuunnitelman 17,7 milj. eurolla.
  - Henkilöstömenojen ennustetaan ylittävän vuosisuunnitelman 15,8 milj. euroa
  - Työvoiman vuokrausmenojen ylitysennuste on 2,0 milj. euroa

Palkalliset henkilötyövuodet

Palkallisten henkilötyövuosien kehitys	TP 2017 vert.kelp.	TP Enn 2018	TP Enn 18 / VS 18	TP Enn 18 / TP 17 vert.kelp.	%
Ilman palkkatuettua henkilöstöä	12 860	13 068	119	208	1,6
Palkkatuettu henkilöstö	193	318	8	124	64,3
Palkalliset henkilötyövuodet yhteensä	13 053	13 386	127	333	2,5

- Palkallisten henkilötyövuosien ennuste ylittää vuosisuunnitelman 127 henkilötyövuodella. Henkilöstömenot ja henkilötyövuodet eivät ole olleet vuosisuunnitelmassa linjassa keskenään.
  - Suurimmat ylitykset: Ikäihmisten palvelulinja 71 htv, Kasvatus- ja opetuspalvelut 59 htv
- Vertailukelpoiset henkilötyövuodet kasvavat ennusteen mukaan ilman palkkatuettuja 208 henkilötyövuotta (1,6 %) ja koko henkilöstön osalta yhteensä 333 henkilötyövuotta (2,5 %).
  - Laskelmassa on otettu huomioon Tilakeskuksen yhtiöittäminen 1.1.2018 sekä Sairaala- ja kuntoutuspalveluiden yksiköiden siirtyminen Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin 1.1.2018.
- Palkkatuetun henkilöstön osuus tilinpäätösennusteesta on 318 henkilötyövuotta, jossa on kasvua 124 henkilötyövuotta (64,3 %) edellisvuoteen verrattuna.

Verorahoitus:

ennuste on heikentynyt 20 M€ toukokuun ennusteesta

Milj. euroa	Tot. 2017 1-7	Tot. 2018 1-7	TP 2017	TP 2018 Enn.	TP Enn. / VS milj. €	TP Enn. / TP 17 %
Verotulot	525	538	919	922	-2	0,3
Kunnallisvero	446	452	777	775	-6	-0,2
Yhteisövero	36	42	67	72	4	8,3
Kiinteistövero	43	44	76	75	0	-0,8
Valtionosuudet	166	169	285	290	0	1,6
Peruspalvelut	129	135	222	232	4	4,7
Muut opetus ja kultt.	37	34	64	58	-4	-8,9
Yhteensä	691	707	1 204	1 212	-2	0,6

Verotuloennusteen heikentymisen syyt

- Kunnallisveron kertymät ovat koko maassa vuonna 2018 odotettua merkittävästi heikommat
- Verohallinnon ennakkotietojen maksuunpantava kunnallisvero verovuodelta 2017 on odotettua heikompi ja veronpalautusten taso tulee olemaan poikkeuksellisen korkea.
- Kunnille on vuonna 2017 myös tilitetty liikaa veroja, ja myös vuoden 2018 jako-osuus on todennäköisesti arvioitu liian korkeaksi.
- Tämänhetkisen arvion mukaan koko maan tasolla kunnallisveron tilitykset 2018 tulevat olemaan **noin 390 milj. euroa** alhaisemmat kuin Kuntaliiton huhtikuun ennusteessa ja noin 600 milj. euroa alhaisemmat kuin kevään Kuntatalousohjelmassa.
  - Veronpalautukset: muutoksen vaikutus tilityksiin noin **-220 milj. €** » Syitä useita. Pääasiallista syytä veronpalautuksille selvitetään Verohallinnossa. Julkisen sektorin palkansaajien liian korkeat ennakonpidätysprosentit verovuonna 2017 on yksi syy, mutta näiden vaikutus on selvityksen perusteella odotettua pienempi.
  - Maksuunpantava kunnallisvero 2017: muutoksen vaikutus tilityksiin noin **-70 milj. €** » Taustalla ainakin jossain määrin epäonnistunut julkisen sektorin lomarahaleikkauksen sekä työtulovähennyksen vaikutusarviointi.
  - Jako-osuusoikaisu verovuodelle 2018: muutoksen vaikutus noin **-80 milj. €** » Ennakkotietojen pohjalta on arvioitu kuluvan vuoden ryhmäosuusoikaisua (valtio/kunnat), joka viim. arvioiden mukaan olisi kuntaryhmälle 80 M€ negatiivinen
  - Jako-osuusoikaisu verovuodelle 2017: muutoksen vaikutus tilityksiin noin **-20 milj. €** » Tänä vuonna nk. maksuunpanotilitys on kunnille negatiivinen, mutta ei mitenkään poikkeuksellisen suuri. » Edellisen verovuoden oikaisut tehdään marraskuun tilitysten yhteydessä kun verovuosi on saatu päätökseen lokakuussa.

Investoinnit

- Vuoden 2018 nettoinvestointien toteumaksi ennustetaan 252,5 M€, mikä alittaa vuosisuunnitelman 8,5 M€.
- Pysyvien vastaavien myyntitulojen ennuste on 42,5 M€, mikä on vuosisuunnitelman mukainen
- Merkittävin poikkeama vuosisuunnitelmaan Talonrakennusohjelmasta; -11,3 M€

Milj. euroa	Tot 2018 1-7	TP 2017	VS 2018	TP 2018 Enn	Ero VS / TP Enn
Aineettomat hyödykkeet					
Tietokoneohjelmistojen käyttöoikeudet	0,0	0,0	-0,6	-0,9	-0,3
Tietokoneohjelmistojen valmistusarvot	-0,1	-0,4	-2,6	-1,5	1,1
Muut pitkävaikutteiset menot	-0,5	-9,1	-10,6	-10,6	0,0
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	-8,5	-7,1	-21,4	-21,4	0,0
Rakennukset	-9,2	-51,6	-77,2	-65,9	11,3
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-1,3	-34,3	-116,0	-119,0	-3,0
Koneet ja kalusto	-5,3	-12,6	-16,5	-16,2	0,3
Muut aineelliset hyödykkeet	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	0,0
Keskeneräiset hankinnat	-57,0	-72,7	0,0	0,0	0,0
Sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	-7,1	-4,6	-36,9	-18,3	18,6
Investoinnit yhteensä	-89,1	-192,6	-282,0	-253,9	28,1
Rahoitusosuudet	0,0	5,7	21,0	1,4	-19,6
Nettoinvestoinnit yhteensä	-89,1	-186,8	-261,0	-252,5	8,5
Pysyvien vastaavien luovutustulot	9,1	65,1	42,5	42,5	0,0

Huom. Sisältää kaupungin sisäiset erät

Poikkeamat vuosisuunnitelmaan, investoinnit

	VS 2018	TP Enn 2018	TP Enn 18 / VS 18	Ennuste- muutos
Nettoinvestoinnit, milj. euroa				
Hyvinvoinnin palvelualue				
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-9,3	-9,3	0,0	0,0
Sosiaali- ja terveystalautakunta	-2,6	-2,4	0,2	0,0
Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue				
Elinvoima- ja osaamislautakunta				
Ammatillinen koulutus	-2,1	-2,1	0,0	0,0
Elinvoima- ja osaamislautakunta, muut	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Asunto- ja kiinteistölautekunta				
Hiedanranta	-6,0	-6,0	0,0	0,0
Keskusta	-14,4	-14,4	0,0	0,0
Asunto- ja kiinteistölautekunta, muut	-90,7	-79,4	11,3	0,0
Kaupunkiympäristön palvelualue				
Yhdyskuntalautakunta				
Keskusta	-19,7	-19,7	0,0	0,0
Hiedanranta	-0,5	-0,5	0,0	0,0
Rantaväylän tunneli	-1,5	-1,5	0,0	0,0
Yhdyskuntalautakunta, muut	-60,7	-61,3	-0,6	0,0
Konsernihallinto				
Yhteiset erät	-23,0	-24,0	-1,0	0,0
Taseyksiköt				
Pirkanmaan pelastuslaitos (investointien rahavirta)	-1,7	-1,7	0,0	0,0
Tampereen Vesi Liikelaitos	-23,0	-24,5	-1,5	0,0
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	-3,1	-3,1	0,0	0,0
Tampereen Voimia Liikelaitos	-0,5	-0,4	0,0	0,0

Rahoituslaskelma

Milj. euroa	Tot 1-7 / 2018	TP 2017	VS 2018	TP Enn 2018	TP Enn 18 / VS 18
Toiminnan rahavirta	30,5	63,6	67,8	20,6	-47,2
Investointien rahavirta	-80,0	-118,5	-218,5	-210,0	8,5
Investointimenot	-89,1	-189,2	-282,0	-253,9	28,1
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,0	5,7	21,0	1,4	-19,6
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	9,1	65,0	42,5	42,5	0,0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-49,5	-54,9	-150,8	-189,4	-38,6
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	0,2	3,4	-24,3	-24,3	0,0
Lainakannan muutokset	59,2	39,4	136,4	173,2	36,8
Muut maksuvalmiuden muutokset	-40,7	41,7	0,0	0,0	0,0
Rahoituksen rahavirta	18,7	84,5	112,2	149,0	36,8
Rahavarojen muutos	-30,9	29,6	-38,6	-40,4	-1,9
Rahavarat tilikauden lopussa	107,6	138,4	-	98,0	-
Rahavarat tilikauden alussa	138,4	108,9	-	138,4	-

INVESTOINTIEN TULORAHOITUS-%

15,6 %

(TP Enn 2018)

TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA

5V

-648,1 milj. €

(TP Enn 2018)

KASSAN RIITTÄVYYS

19 PV

(TP Enn 2018)

Lainamäärän kehitys

Milj. euroa

Euroa/as.

Vuosisuunnitelman
mukainen 2018
lainakanta:
709,8 milj. euroa /
3 040 € / as.

Tunnuslukuja

	Tot 1-7 / 2018	TP 2017	TA 2018	VS 2018	TP Enn 2018	TP Enn 18 / / TP 17	TP Enn 18 / VS 18
Toimintakate, milj. €	-690,0	-1 137,7	-1 134,7	-1 138,0	-1 192,1	-54,3	-54,1
Nettomenojen kasvu, %	3,5	-0,6	-0,3	0,0	4,8	5,4	4,8
Vuosikate, milj. €	34,8	85,1	95,3	92,1	39,4	-45,7	-52,6
Vuosikate/Poistot, %	56,8	81,9	85,9	83,4	34,9	-47,0	-48,4
Tulos, milj. €	-24,1	-10,7	-15,7	-18,3	-71,1	-60,3	-52,7
Toiminnan ja investointien rahavirta, 5 vuotta	-526,5	-502,5	-563,3	-609,5	-648,1	-145,7	-38,6
Investoinnit (netto), milj. €	-89,1	-186,8	-218,0	-261,0	-252,5	-65,7	8,5
Investointien tulorahoitus, %	39,0	46,0	46,9	35,3	15,6	-30,4	-19,6
Lainat, milj. €	586,9	527,7	709,8	709,8	701,0	173,2	-8,8
Lainat, €/ asukas	2 520	2 276	3 040	3 040	3 002	726	-38
Verorahoituksen kasvu,%	2,2	-0,8	0,8	0,8	0,6	1,4	-0,2
Asukasmäärä	232 932	231 853	233 500	233 500	233 500	1 647	0

Talouden tunnuslukuja 2007–2018

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	ENN heinä 2018
Asukasluku	207 866	209 552	211 507	213 217	215 168	217 421	220 446	223 004	225 118	228 274	231 853	233 500
Vero-%	18,00	18,00	18,00	19,00	19,00	19,00	19,00	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75
Tulos (milj. euroa)	31,6	37,1	-14,0	38,6	-12,5	-28,4	0,0	-19,3	-38,4	-21,3	-10,7	-71,1
<i>josta kunnallisveron muutos</i>	25,5	49,1	8,6	24,1	8,6	34,4	41,4	16,5	12,1	20,9	0,3	-1,8
<i>josta yhteisöveron muutos</i>	7,9	2,5	-13,9	10,6	-1,7	-27,9	7,6	11,4	4,5	-13,0	12,2	5,5
Valtionosuudet	180,1	202,2	217,5	210,6	223,1	239,7	302,3	300,5	298,4	317,2	285,1	289,7
Vuosikate (milj. euroa)	116,8	129,4	69,7	210,6	68,0	40,7	67,1	83,3	63,3	74,4	85,1	39,5
Vuosikate, €/as	562	618	330	490	316	187	305	373	281	326	367	169
Nettoinvestoinnit, milj. euroa	-119,8	-208,6	-131,7	-150,4	-126,3	-186,0	-141,9	-213,9	-212,7	-220,9	-183,5	-252,5
Vuosikate - nettoinvestoinnit	-3,0	-79,2	-62,0	60,2	-58,3	-145,3	-74,8	-130,6	-149,4	-146,5	-98,4	-213,0
Lainat, €/as	959	937	1 338	1 464	1 502	1 675	1 785	1 680	1 772	2 139	2 275	3 016
Lainakannan muutos, €/as	-99	-22	401	126	38	173	110	-105	91	367	136	741
BKT muutos-%	+5,2	+0,7	-8,3	+3,0	+2,6	-1,4	-0,8	-0,6	0,1	+2,3	+2,7	+2,9

